

СИСТЕМНІСТЬ

ЗАГАЛЬНІ ТЕОРЕТИЧНІ УЯВЛЕННЯ

ПЛАН

1. Система: сутність, ознаки
2. Структура систем
3. Типологія систем
4. Суспільні системи
5. Системний підхід: виникнення, аспекти
6. Системний аналіз: принципи, етапи
7. Концепція соціальної системи Т. Парсонса
8. Роль системного аналізу в становленні теорії політичних систем

СИСТЕМА: СУТНІСТЬ, ОЗНАКИ

СИСТЕМА — від грец. *συστήμα* - організм, союз, ціле, складене з частин

теорія

класифікація

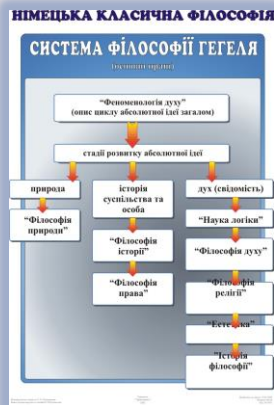
метод практичної діяльності

спосіб розумової діяльності

сукупність об'єктів природи

суспільне явище

Група	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
1	H											
2	Li	Be	B	C	N	O	F	Ne				
3	Na	Mg	Al	Si	P	S	Cl	Ar				
4	K	Ca	Sc	Ti	V	Cr	Mn	Fe	Cu	Zn		
5	Rb	Sr	Y	Zr	Nb	Mo	Tc	Ru	Rh	Pd	Ag	Cd
6	Cs	Ba	La	Hf	Ta	W	Re	Os	Ir	Pt	Au	Hg
7	Fr	Ra	Ac	Rf	Mn	Co	Ni	Cu	Zn	Ga	Ge	As
8	Ra	Ac	Th	Pa	U	Np	Pu	Am	Cm	Bk	Cf	Es
9	Fr	Ra	Ac	Th	Pa	U	Np	Pu	Am	Cm	Bk	Cf
10	Fr	Ra	Ac	Th	Pa	U	Np	Pu	Am	Cm	Bk	Cf
11	Fr	Ra	Ac	Th	Pa	U	Np	Pu	Am	Cm	Bk	Cf

$$\left\{ \begin{array}{l} 3x + 2y + z = 2 \\ x - y + 2z = -1 \\ 3x + 2y + 2z = 3 \end{array} \right.$$

Олександр Богданов
(1873-1928)

Людвіг фон Берталанфі
(1901-1972)

Норберт Вінер
(1894-1964)

СИСТЕМА - сукупність елементів, що перебувають у відносинах і зв'язках один з одним, яка утворює певну цілісність, єдність

ОСНОВНІ ПОНЯТТЯ СИСТЕМОЛОГІЇ

надсистема

система

підсистема

елемент

взаємозв'язок

навколишнє
середовище

КОМПОНЕНТИ

Властивості й поведінка системи відрізняються від властивостей і поведінки складових її елементів

ОЗНАКИ СТРУКТУРНИХ ЕЛЕМЕНТІВ СИСТЕМИ

1

- прями́й, безпосередній зв'язок елементів системи зі структурою

2

- однопорядковість, однорідність і субстанційна сумісність

3

- вияв елементів як мінімальних (за своєю будовою і змістом) компонентів системи стосовно обраного способу поділу

4

- зв'язок кожного структурного елемента з іншими елементами системи

ОСНОВНІ ОЗНАКИ СИСТЕМИ

1

• сталі зв'язки між елементами

2

• емерджентність

3

• синергічність

4

• мультиплікативність

5

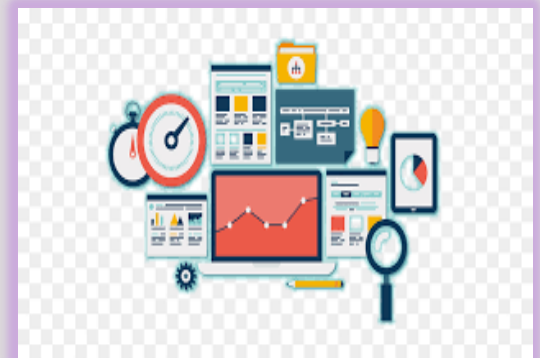
• цілісність

6

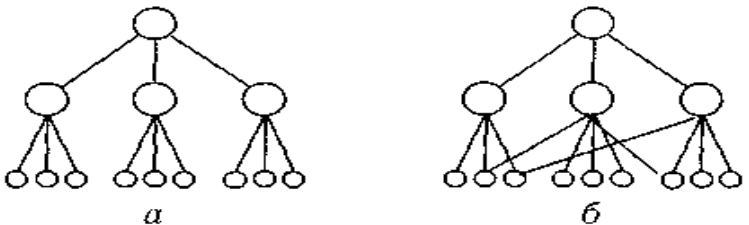
• змінність

ознаки є
універсальними
і
характеризують
усі види систем

СТРУКТУРА СИСТЕМ

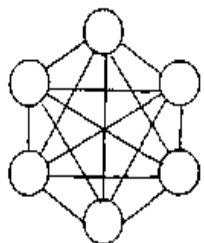

Ієрархічні структури

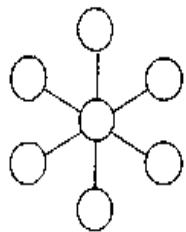

від лат. *structura*

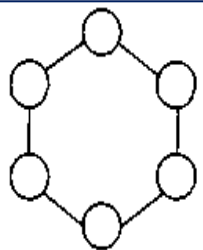
- ✓ устрій, порядок, зв'язки
- ✓ сукупність зв'язків і відносин між частинами цілого

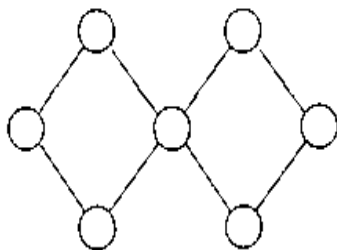
Мультизв'язкова

Зіркова

Кільцева

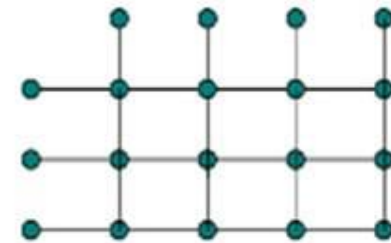
Сотова

Лінійна

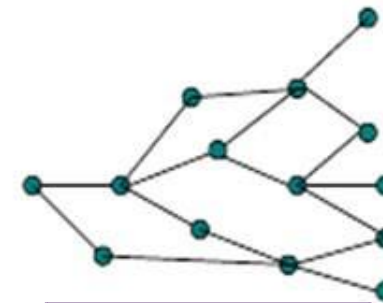
Кільцева

Матрична

Деревовидна

Мережева

ни (тополо

ТИПОЛОГІЯ СИСТЕМ

природні

технічні

суспільні

СУСПІЛЬНІ СИСТЕМИ

1

- цілеспрямованість

2

- наявність функцій

3

- прагнення до самозбереження

4

- інформаційність

5

- відкритість

6

- здатність до самоуправління

- ✓ створюються людьми
- ✓ служать сферою діяльності людей
- ✓ служать об'єктом впливу людей

СИСТЕМНИЙ ПІДХІД: ВИНИКНЕННЯ, АСПЕКТИ

СИСТЕМНИЙ ПІДХІД — напрям методології досліджень, який полягає в дослідженні об'єкта як цілісної множини елементів в сукупності відношень і зв'язків між ними; розгляд об'єкта як системи

Основні
припущення
системного
підходу

У світі існують системи

Системний опис істинний

Системи взаємодіють одна з одною

Отже, світ — це також система

АСПЕКТИ СИСТЕМНОГО ПІДХОДУ

СИСТЕМНИЙ АНАЛІЗ: ПРИНЦИПИ, ЕТАПИ

СИСТЕМНИЙ АНАЛІЗ — науковий метод пізнання, що являє собою послідовність дій з установлення структурних зв'язків між елементами досліджуваної системи

Головні
принципи
системного
аналізу

1

• цілісність

2

• системність

3

• структуризація

4

• ієрархічність побудови

5

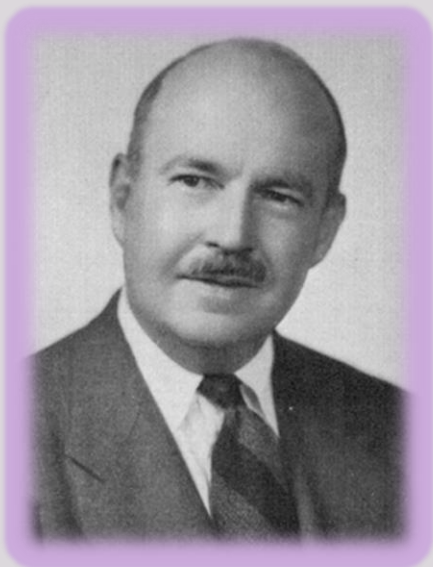
• заборона відриву від навколишнього середовища

ОСНОВНІ ЕТАПИ СИСТЕМНОГО АНАЛІЗУ

КОНЦЕПЦІЯ СОЦІАЛЬНОЇ СИСТЕМИ Т. ПАРСОНСА

(1902-1979)

Функції
соціальної
системи

1

• Праця «СОЦІАЛЬНА СИСТЕМА» (1951)

2

• СУСПІЛЬСТВО - це система, що складається з окремих елементів

3

• Кожен з елементів виступає як окрема система.

адаптація

ціледосягнення

інтеграція

підтримання системи

ДЯКУЮ ЗА УВАГУ!